

Broj: 10-19-4-00589/2024-1004-2-P

Datum, 4.1.2024. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BIH
VLADA FBiH
FEDERALNO MINISTARSTVO
OKOLIŠA I TURIZMA
HAMDİJE ČEMERLIĆA br. 2
71000 SARAJEVO

Primiјeno: 25-01-2024

Org. jed.	Broj	Pr.
05/2-19-5-851		23

05
02
01

PREDMET: Izvještaj o inspekcijskim nadzorima kod operatera ArcelorMittal d.o.o. Zenica, dostavlja se;

VEZA: Vaš akt broj: 05/2-19-5-851/23 od 12.12.2023. godine

Poštovana,

Po osnovu Vašeg zahtjeva br. 05/2-19-5-851/23 od 12.12.2023. godine, u prilogu akta dostavljamo Vam „Izvještaj o provedenoj kontroli realizacije mjera iz okolinske dozvole kompanije ArcelorMittal d.o.o. Zenica u periodu 01.05.2023. do 30.11.2023. godine.

S poštovanjem!

AKT SAČINIO:
Federalni inspektor zaštite okoliša

Muvedet Šišić

M.P.

DIREKTOR

Mr. Anis Ajdinović

Dostavljeno:

1 x Naslovu

1 x Federalni urbanističko-ekološki inspektorat

1 x Arhiva

IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ KONTROLI REALIZACIJE MJERA IZ OKOLINSKE DOZVOLE KOMPANIJE ARCELORMITTAL D.O.O. ZENICA U PERIODU 01.05.2023. DO 30.11.2023. GODINE

U periodu 01.05.2023. do 30.11.2023. godine izvršeno je ukupno 11 inspekcijskih nadzora kroz koje je kontrolisana realizacije mjera iz aktuelne okolinske dozvole kompanije ArcelorMittal d.o.o Zenica (Rješenje br. UPI 05/2-02-19-5-34/21 od 02.11.2022. godine). U ovim inspekcijskim nadzorima su konstatovana odstupanja od postavljenih rokova i predviđene dinamike za realizaciju a ista su predstavljena u nastavku prema redosljedu mjera iz Okolinske dozvole:

7. Provesti detaljnu analizu svih kontrolisanih i nekontrolisanih emisija iz pogona i postrojenja AMZ u cilju ocjene uticaja na kvalitet zraka i sa posebnim osvrtom na imisione vrijednosti prašine, SO₂, NO_x, CO, PAH i benzena kao i obezbjeđenja uvjeta za upravljanje kvalitetom zraka u zeničkoj kotlini, a izvještaj o rezultatima provedene analize dostaviti u Registar o postrojenjima i zagađivanjima Zeničko-dobojskog kantona radi ažuriranja podataka vezanih za emisije iz aglomeracije Zenica;

Rok: kraj 2023. godine

Realizacija: Mjera nije realizirana. Realizaciju ove mjere operater dokazuje samo u formi postavljenog dinamičkog plana realizacije a do sada su prema ovom planu samo prikupljane ponude za nabavku mobilnih stanica za mjerenje kvaliteta zraka.

9. Provesti postupak procjene uticaja na okoliš i pribavljanja rješenja o odobravanju Studije o procjeni uticaja na okoliš za prestanak rada i zatvaranje pogona/postrojenja stara Toplana u skladu sa članom 68. stav 2. alineja c) Zakona o zaštiti okoliša;

Rok: juni 2023. godine

Realizacija: Operater nije započeo postupak procjene uticaja na okoliš i pribavljanja rješenja o odobravanju Studije o procjeni uticaja na okoliš za prestanak rada i zatvaranje pogona/postrojenja stara Toplana.

11. Provesti obuku svih zaposlenika čiji rad može imati značajn uticaj na okoliš, prema posebnom planu obuke i provjeriti stečeno znanje od strane stručnih lica iz oblasti inženjerstva zaštite okoliša o čemu treba voditi urednu evidenciju;

Rok: 2022 i dalje svake treće godine

Realizacija: Ova obaveza se realizuje samo za slučaj novoprimitljenih uposlenike u okviru opšte obuke prema internoj proceduri.

12. Redovno voditi evidenciju o poduzetim mjerama i postignutim efektima primjene sistema upravljanja zaštitom okoliša, te mjerama iz Okolinske dozvole i Plana upravljanja otpadom;

Rok: stalna obaveza

Realizacija: Postoji interna evidencija u sektoru „Zaštita okoliša“ ali bez evidencije postignutih efekata.

13. Osigurati kadrovske i finansijske uvjete za efikasniji rad Sekcije za zaštitu okoliša kako bi mogla ispunjavati sve zahtjeve iz okolinske dozvole i zakonske regulative vezane uključujući vršenje nadzora i operativnog upravljanja svim mjerama i aktivnostima vezanim za zaštitu okoliša koje proističu iz zakonske regulative, sukladno preporukama iz NRT. Sadašnji kadrovski kapacitet Sekcije za zaštitu okoliša ne može osigurati implementaciju operativnog sistema upravljanja zaštitom okoliša.

Rok: 2022. godina i dalje stalna obaveza

Realizacija: U "Sekciji za zaštitu okoliša" nije bilo kadrovskih izmjena.

24. Poduzeti mjere za smanjivanje emisija prašine i SO₂ na dimnjaku koksne baterije ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti na osnovu provedene detaljne analize i ocjene o mogućnostima smanjivanja emisija u okviru graničnih vrijednosti ili provesti smanjivanje emisije prašine i SO₂ na drugim izvorima u količini najmanje za koliko su emisije prašine i SO₂ na dimnjaku koksare veće od graničnih vrijednosti, što treba dokazati projektnim rješenjem, odnosno provedenom analizom/proračunom;

Rok:- za izradu studijske/projektne dokumentacije kraj 2022. godine

- za realizaciju projekta 2023/2024. godina

Realizacija: Operater je ocijenio da smanjenje emisija prašine i SO₂ na dimnjaku koksare postići prezidavanjem krajnjih vertikalala. Projektna dokumentacija za prezidavanje krajnjih vertikalala u cilju smanjenja emisija prašine i SO₂ je izrađena. Aktivnosti na terenu su započete a prema definisanom terminu planu do februara 2024. će biti završeno prezidavanje na 8 vertikalala.

32. Poduzeti mjere na osnovu projektnog rješenja za smanjivanje emisije prašine u procesu istiskivanja koksa iz koksnihi peći ispod maksimalno dozvoljenih graničnih vrijednosti (GVE) u skladu sa NRT za proizvodnju željeza i čelika (Best Available Techniques Reference Document for Iron and Steel Production, 2013).

Rok: - za izradu projektne dokumentacije kraj 2023. godine

- za realizaciju projekta 2025. godina

Realizacija: Nije pokrenut zahtjev za izradu projektne dokumentacije.

39. Poduzeti i provesti mjere za otklanjanje uzroka povećane emisije prašine na dimnjaku vrećastog filtera F-1 u Odjeljenju hlađenja, drobljenja i klasiranja aglomerata u cilju smanjivanja emisija prašine ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti;

Rok: 2023. godina

Realizacija: Izvršena je nabavka 1000 vreća za potpunu izmjenu ali njihova izmjena nije izvršena u remontu planiranom u junu 2023.

40. Poduzeti i provesti mjere za otklanjanje uzroka povećane emisije prašine na dimnjaku vrećastog filtera F-2 u Odjeljenju hlađenja, drobljenja i klasiranja aglomerata u cilju smanjivanja emisija prašine ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti;

Rok: 2023. godina

Realizacija: Izvršena je nabavka 1000 vreća za potpunu izmjenu ali njihova izmjena nije izvršena u remontu planiranom u junu 2023.

41. Poduzeti i provesti mjere za otklanjanje uzroka povećane emisije prašine na dimnjaku vrećastog filtera F-3 u Odjeljenju hlađenja, drobljenja i klasiranja aglomerata u cilju smanjivanja emisija prašine ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti;

Rok: 2023. godina.

Realizacija: Izvršena je nabavka 1000 vreća za potpunu izmjenu ali njihova izmjena nije izvršena u remontu planiranom u junu 2023.

42. Rekonstrukcija elektrostatičkog otprašivača ESP-5 u Odjeljenju hlađenja, drobljenja i klasiranja aglomerata u cilju smanjivanja emisija prašine ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti;

Rok: 30.09.2024. godine

Realizacija: izrađen je projektni zadatak u formi "detalji investicije" koji čeka odobrenje menadžmenta nakon čega se očekuje izrada studije (prema preliminarnom planu izrada studije je u septembru 2023. godine).

43. Rekonstrukcija elektrostatičkog otprašivača ESP-6 u Odjeljenju hlađenja, drobljenja i klasiranja aglomerata u cilju smanjivanja emisija prašine ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti;

Rok: 30.09.2025. godine

Realizacija: izrađen je projektni zadatak u formi "detalji investicije" koji čeka odobrenje menadžmenta nakon čega se očekuje izrada studije (prema preliminarnom planu izrada studije je u septembru 2023. godine).

58. Poduzeti i provesti mjere za smanjivanje emisije prašine od primarnog otprašivanja konvertora (dimnjak gazočistke) u cilju smanjivanja emisija prašine ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti;

Rok: - za izradu rješenja 2023. godina
- za realizaciju projekta 2025. godina

Realizacija: Projektno rješenje nije izrađeno. U inspekcijskom nadzoru je evidentirana samo interna zahtjevnica u korespondenciji između departmenta i menadžmenta.

59. Poduzeti i provesti mjere za otklanjanje uzroka povećane emisije prašine na dimnjaku vrećastog filtera ATU-3, ATU-4, ATU-6 i ATU-7 u Odjeljenju pripreme nemetalnih dodataka i ferolegura u cilju zahvatanja svih difuznih izvora prašine i smanjivanja emisija prašine ispod dozvoljenih graničnih vrijednosti;

Rok:- za izradu projektnog rješenja 2023. godina
- za realizaciju projekta 2024. godina

Realizacija: Projektno rješenje nije izrađeno.

66. Smanjiti emisiju prašine u procesu uduvavanja kisika u konvertor primjenom kombinacije tehnika iz NRT za proizvodnju željeza i čelika (Best Available Techniques Reference Document for Iron and Steel Production, 2013);

Rok: 2023 i dalje stalno

Realizacija: Planiran je redizajn koplja ali još uvijek se uduvavanje kisika vrši neizmjenjenom tehnologijom. Inspektoru nije dostavljen opis rješenja i dinamički plan realizacije ove mjere kako je zahtjevano u posljednjem nadzoru.

67. Poduzeti i provesti mjere za smanjivanje difuznih emisija iz konvertorske hale i miksera (sekundarno otprašivanje) primjenom kombinacije tehnika iz NRT na osnovu detaljne procjene kapaciteta vrećastog filtera za zadovoljavanje uvjeta za kvalitetno zahvatanje otpadnih plinova (usklađivanje dinamike zahvatanja otpadnih plinova iz miksera i konvertorske hale zbog količina plinova i kapaciteta filtera) i njihovo otprašivanje u vrećastom filteru u skladu sa NRT i okolinskim standardima;

Rok: - za detaljnu stručnu analizu 31.03.2023. godine

- za poboljšanje i optimizaciju 2023. godina

Realizacija: Inspektoru nisu predloženi rezultati "detaljne stručne analize". Urađen je redizajn haube iznad konvertora a prema dinamičkom planu realizacije koji je zatražen od operatera, ugradnja je bila planirana u decembru 2023. godine.

120. Uskladiti i održavati operativni sistem (sve potrebne uslove) ekološki ispravnog skupljanja, skladištenja, ponovnog iskorištavanja (internog recikliranja), te konačnog zbrinjavanja odlaganjem neopasnog otpada na kontroliranoj/uvjetnoj deponiji i otpreme opasnih vrsta otpada ovlaštenim operaterima na konačno zbrinjavanje prema uvjetima iz plana upravljanja otpadom i zahtjevima zakonske regulative;

Rok za usklađivanje operativnog sistema za upravljanje otpadom: 180 dana, a održavanje sistema upravljanja otpadom je stalna obaveza

Realizacija: Operater nije uspostavio sistem ekološki ispravnog skupljanja, skladištenja, ponovnog iskorištavanja (internog recikliranja), te konačnog zbrinjavanja odlaganjem neopasnog otpada na kontroliranoj/uvjetnoj deponiji što se potvrđuje kontrolom pojedinačnih mjera iz poglavlja upravljanja otpadom.

123. Pomoćne procese treba voditi na način racionalnog korištenja potrebnih materijalnih resursa, sirovina, pomoćnih materijala i energije uz sagledavanje mogućnosti ponovne upotrebe. Izraditi procedure i uputstva za optimalno vođenje administrativnih i uslužnih djelatnosti (utrošak i mogućnost recikliranja kancelarijskog materijala, tonera, kontroliran otpis računarske opreme, racionalno korištenje sredstava intrenog saobraćaja i ostalih pomoćnih mašina i uređaja);

Rok za definisanje procedure i izradu uputstva: 120 dana od dana izdavanja Rješenja o okolinskoj dozvoli, a nakon toga stalna obaveza

Realizacija: Operater nije izradio procedure i uputstva predviđene ovom mjerom. U inspekcijskom nadzoru je predložena samo procedura "predaja i prodaja otpisanog otpadnog materijala".

124. Izbor sirovina i pomoćnih materijala vršiti po ekološkim kriterijima u cilju smanjivanja emisija i količina otpada. Operater je dužan provesti procjenu efikasnosti (racionalnog) korišćenja svih sirovinskih materijala u svim tehnološkim procesima u odnosu na jedinicu proizvoda prema NRT u cilju obezbjeđenja racionalne potrošnje sirovinskih materijala i smanjivanja/redukcije količina otpada koji nastaje u tehnološkim procesima. U redovnu proceduru nabave unijeti pomenuti kriterij;

Rok za korekciju procedure: 120 dana od dana izdavanja Rješenja o okolinskoj dozvoli, a nakon toga stalna obaveza

Realizacija: Operater nije korigovao proceduru nabave shodno ovoj mjeri.

125. Ambalažom za dopremu sirovina, materija i kemijskih sredstava obavezno treba upravljati u skladu sa općim mjerama dobrog poslovanja, propisima zaštite okoliša i propisima upravljanja otpadom, kojima je regulisano korištenje proizvoda sa minimalnim sadržajem ambalažnog otpada. U redovnu proceduru nabave treba unijeti navedeni kriterij;

Rok za korekciju procedure: 120 dana od dana izdavanja Rješenja o okolinskoj dozvoli, a nakon toga stalna obaveza

Realizacija: Operater nije korigovao proceduru nabave shodno ovoj mjeri.

129. AMZ je dužan organizovati i provoditi edukaciju odgovornih lica čije radne aktivnosti su vezane za produkciju i upravljanje otpadom u skladu sa posebnim planom edukacije pripremljenom na osnovu odredbi Zakona o upravljanju otpadom i provedbenih propisa u cilju što efikasnijeg upravljanja otpadom;

Rok za izradu plana edukacije zaposlenika: 90 dana od izdavanja Rješenja o okolinskoj dozvoli i provođenja edukacije najmanje jedanput godišnje o čemu obavezno treba voditi zapise

Realizacija: Operater nema izrađen plan edukacije odgovornih lica čije radne aktivnosti su vezane za produkciju i upravljanje otpadom. Aktivnost edukacije shodno ovoj mjeri se provodi samo u dijelu procedure prijema novih uposlenika.

130. Privremeno odlaganje tehnološkog otpada unutar industrijskog kruga obavezno treba uskladiti sa odredbama Zakona o upravljanju otpadom i Zakona o zaštiti okoliša u pogledu uređenja lokacija i upravljanja odlagalištima, uvažavajući raspoloživi kapacitet svakog odlagališta uređenog/usklađenog sa zakonskom regulativom i Planom upravljanja otpadom;

Rok: kraj 2022. godine

Realizacija: Obilaskom pojedinih lokacija odlaganja otpadnih materijala i neposrednim opažanjem je utvrđeno:

- Troska iz pogona Čeličana se i dalje odlaže na "odlagalište kod TGA" (odlaganje na ovoj lokaciji je ranije sankcionisano kao odlagalište koje po količini zahtijeva posebne procedure za odlaganje),
- Formirano je odlagalište sa nepoznatom ali značajnom količinom građevinskog otpada na lokaciji između pogona Aglomeracija i "biohemijskog postrojenja",

- Sa odlagališta VP troske „kod beachinga“ se povremeno odvozi troska ugovorenim kupcima (vidni su tragovi otkopavanja zbijene troske i manja je količina u odnosu na evidenciju u posljednjem nadzoru gdje su kontrolirani tokovi otpada),
- Sa skladišta VP troske " kod Kovačnice" uklonjena je VP troska a na istoj lokaciji se trenutno odlažu frakcije usitnjene čeličanske troske.
- Skladište mulja na DOOR sistemu je zapunjeno a uz skladište je mulj nalagerovan u nepoznatoj ali značajnoj količini.
- Taložni bazeni za privremeno odlaganje mulja na lokaciji kod havarijalne jame za ljevanje gvožđa su zapunjeni a oko njih je lagerovana nepoznata ali značajna količina različitih muljeva.

131. Izvršiti detaljan pregled stanja taložnih bazena za privremeno odlaganje mulja na lokaciji kod havarijalne jame za ljevanje gvožđa u cilju utvrđivanja njihove vodopropusnosti i uvjeta za skladištenje mulja okolinski prikladna način, uključujući i obezbjeđenje kapaciteta za skladištenje mulja, te prema nalazima poduzeti i provesti sve potrebne mjere u cilju ispunjavanja uvjeta za skladištenje mulja;

Rok: - ispitivanje stanja taložnika do kraja 2022. godine
- sanacija taložnika u 2023. godini

Realizacija: Operater nije izvršio detaljan pregled stanja taložnih bazena za privremeno odlaganje mulja na lokaciji kod havarijalne jame za ljevanje gvožđa. Taložni bazeni su zapunjeni a oko njih je lagerovana nepoznata ali značajna količina različitih muljeva.

133. AMZ je dužan opremiti i urediti centralno skladište za privremeno skladištenje opasnog otpada u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada, čiji kapacitet mora zadovoljiti uvjete za bezbjedno skladištenje svih vrsta opasnog otpada, kao i kontrolisani prostor/prostoriju u svim pogonima za sakupljanje opasnog otpada do otpreme u centralno skladište opasnog otpada;

Rok: 180 dana od izdavanja Rješenja o okolinskoj dozvoli

Realizacija: Operater nije opremio i uredio centralno skladište za privremeno skladištenje opasnog otpada.

134. Obezbjediti odlagalište/deponiju za odlaganje neopasnog tehnološkog otpada u skladu sa zahtjevima iz zakonske regulative, a do tada neopasni tehnološki otpad treba odlagati na registrovano odlagalište usklađeno sa zahtjevima zakonske regulative;

Rok: najkasnije do kraja 2023. godine

Realizacija: Mjera nije realizovana. Izrađen je zahtjev za PPUO za novu lokaciju odlagalište/deponiju za odlaganje neopasnog tehnološkog otpada. Predmetni Zahtjev je upućen na ocjenu Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.

140. Provesti postupak procjene uticaja na okoliš i pribavljanja rješenja o zatvaranju deponije Rača u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša i Zakona o upravljanju otpadom provođenjem postupka procjene uticaja na okoliš za prestanak rada i zatvaranje industrijske deponije Rača u skladu sa članom 68. stav 2. alineja c) Zakona o zaštiti okoliša;

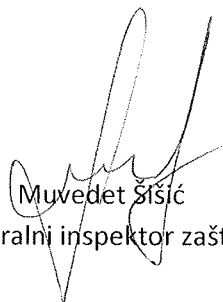
Rok: najkasnije do kraja 2022. godine.

Realizacija: Operater nije proveo postupak procjene uticaja na okoliš i pribavljanja rješenja o zatvaranju deponije Rača.

141. Poduzeti i provesti sve mjere za izbjegavanje rizika od zagađenja/ugrožavanja okoliša i za povrat lokacije na kojoj se nalazi industrijska deponija Rača u zakonom propisano stanje okoliša predviđene Zakonom o upravljanju otpadom, rješenjem o procjeni uticaja na okoliš, te rješenjem o zatvaranju industrijske deponije Rača, u skladu sa Pravilnikom o sadržaju plana prilagođavanja upravljanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje preduzima nadležni organ (Sl.novine FBiH br.9/2005).

Rok: 2023./2024. godina.

Realizacija: Operater nije pokrenuo aktivnosti koje će doprinijeti izbjegavanju rizika od zagađenja/ugrožavanja okoliša i za povrat lokacije na kojoj se nalazi industrijska deponija Rača shodno navedenim zakonskim obavezama.

Muredet Šišić
Federalni inspektor zaštite okoliša

